

๒๐

พิ ช แ ห่ ง ก า ม

ข้าแต่จอมรชน ผู้เช้นกับพระองค์ทรงทอดอาลัยในตน
ไม่คบหาของรักทั้งหลายว่า สิ่งนี้เป็นที่รักของเรา
ตนเท่านั้นประเสริฐกว่า
เป็นสิ่งที่ประเสริฐอย่างยิ่งทีเดียว
ผู้มีคนที่สั่งสมบุญไว้ดีแล้ว
จะพึงได้สมปรารถนาในสิ่งที่รักในภายหลัง

พิษแห่งกาม

๑๓๓

ความไม่ประมาท เป็นยอดแห่งกุศลธรรมทั้งปวง เป็นที่ประชุมรวมลงแห่งธรรมทั้งหลาย จุจรรยงเท้าของสรรพสัตว์ทั้งหลายในพื้นที่ชมพูทวีป ย่อมประชุมรวมลงในรอยเท้าข้างฉะนั้น ผู้ใดไม่ประมาทในชีวิต ความคิด คำพูด และการกระทำของเขา ย่อมจะถูกต้องร้องรอยในธรรมของพระอริยเจ้าทั้งหลาย หากเรามีความไม่ประมาทฝังลึกอยู่ในใจแล้ว เราจะใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า ชีวิตของเราจะสมบูรณ์บริบูรณ์ได้อย่างแท้จริง ซึ่งความไม่ประมาทที่แท้จริงนั้น คือ ให้มีสติอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๓ ตลอดเวลา ใจหยุดนิ่งอยู่กลางพระธรรมกายทุกอนุนานาที หากทำได้เช่นนี้ เราจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีชีวิตอยู่อย่างไม่ประมาท

มีวาระแห่งภาสิตที่ใน ขุรปุตตชาดก ความว่า

“ข้าแต่จอมรชน ผู้เชื่อกับพระองค์ทรงทอดอาลัยในตน ไม่คบหาของรักทั้งหลายว่า สิ่งนี้เป็นที่รักของเรา ตนเท่านั้นประเสริฐกว่า เป็นสิ่งที่ประเสริฐอย่างยิ่งทีเดียว ผู้มีตนที่สั่งสมบุญไว้ดีแล้ว จะพึงได้สมปรารถนาในสิ่งที่รักในภายหลัง”

การใช้ชีวิตในทางโลก เราจะต้องรับผิดชอบในหลายสิ่งหลายอย่าง จนบางครั้งทำให้เราลืมนั่นสิ่งที่มีค่าที่สุดไป คือ การทำตัวของเราให้บริสุทธิ์บริบูรณ์จากมลทินทั้งหลาย โดยลืมนึกพิจารณาว่า สิ่งนอกตัวทั้งปวงนั้น ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และ

พิษแห่งกาม

๑๗๔

ไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริงที่เรา กำลังแสวงหา เมื่อปล่อยชีวิตให้ผ่านไปวันๆ ก็เท่ากับว่า ชีวิตกำลังตกอยู่ในความประมาท ดังนั้น เราจึงควรที่จะทำประโยชน์ให้เกิดขึ้นทั้งประโยชน์ตน และประโยชน์ของผู้อื่นให้สมบูรณ์บริบูรณ์ เพื่อเราจะได้รับประโยชน์ทั้งในโลกนี้ และโลกหน้า ตลอดจนถึงประโยชน์อย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน

อย่างไรก็ตาม ตัวเราเองนั้นแหละที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าเราไม่ทอดทิ้งประโยชน์ของตนแล้ว ประคับประคองตนไม่ให้ตกอยู่ภายใต้อำนาจของอัสวกิเลส เอาชนะใจตนเองได้ ย่อมสามารถบำเพ็ญประโยชน์ให้ผู้อื่นได้ แต่หากไม่สามารถดำรงความเป็นตัวของตัวเองไว้ได้ ปล่อยใจไปตามอำนาจกิเลส ที่มาครอบงำ ย่อมทำให้ประสบกับทุกข์ภัยต่างๆ ได้ โดยเฉพาะอำนาจแห่งกิเลสกามนี้สำคัญนัก เพราะพิษของกามมีแต่จะทำให้ร้ายผู้คนให้ตกอยู่ในความทุกข์ทรมาน

*ดังเช่นเรื่องที่เกิดขึ้นมาแล้ว เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตวันมหาวิหาร ได้มีพระภิกษุรูปหนึ่งซึ่งมีครอบครัวก่อนบวชแล้ว หลังจากท่านเข้ามาบวชได้ตั้งใจเล่าเรียนกัมมัฏฐาน แต่เนื่องจากท่านเพิ่งบวชใหม่ ความผูกพัน

*มก. เล่ม ๕๙ หน้า ๑๑๔

พิษแห่งกาม

๑๓๕

กับภรรยาที่ยังมีอยู่ ฝ่ายภรรยาเองไม่เต็มใจที่จะให้ท่านบวชอยู่แล้วแต่ก็ขัดไม่ได้ เมื่อท่านออกบวชแล้ว ยังได้แวะเวียนมาหาภรรยาเก่าอยู่เสมอ จนทำให้จิตใจของท่านหวนไหวอยากจะลาลึกษา พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงเรียกมาตรัสถามว่า “ข้าวที่เธออยากจะลิกนั้นจริงหรือ” พระภิกษุรูปนั้นทูลตอบตามความเป็นจริงว่า “ที่ข้าพระองค์อยากลาลึกษาเพราะเกิดหวนไหวในถ้อยคำของภรรยาพระเจ้าข้า”

พระศาสดาทรงฟังดังนั้น รู้ทันทีว่า ขณะนี้สาวกของพระองค์กำลังถูกพิษแห่งกามเสียดแทงจิตใจอยู่ จึงอยากลาลึกษาออกไป ทรงต้องการที่จะให้ได้คิด จึงตรัสเตือนว่า “ดูก่อนภิกษุไม่ใช่แต่ในบัดนี้เท่านั้นที่เธอเกือบพ่ายแพ้ต่อกิเลสกาม แม้ในอดีต หลึงคนนี้ก็เกือบทำให้เธอสิ้นชีวิต แต่ได้บัณฑิตช่วยเธอไว้ได้” จากนั้นพระองค์ทรงนำอดีตชาติมาตรัสเล่าว่า

ในอดีตกาล มีพระราชานามว่า เสนกะ ครองราชสมบัติอยู่ที่เมืองพาราณสี พระองค์มีความรักใคร่สนทนากับพญานาคราชตนหนึ่ง ก่อนที่จะรักใคร่คุ้นเคยนั้น เรื่องมีอยู่ว่า วันหนึ่งพระราชได้เสด็จประพาสเมือง แล้วไปเจอเด็กชาวบ้านใช้ก้อนดินและท่อนไม้รุมทำร้ายงูด้วยความที่ไม่รู้ว่าเป็นพญานาค คิดว่าเป็นงูธรรมดา แม้พระราชก็ไม่ทรงรู้เช่นกัน แต่ด้วยความที่เป็นผู้มีเมตตา ทรงรับสั่งให้ปล่อยงูตัวนั้นไป

พิษแห่งกาม

๑๗๖

ครั้นตกลางคืน พญานาคราชเกิดความลำนึกในบุญคุณของพระราชา เมื่อกลับถึงนาศพิภพแล้ว ได้ถือเครื่องบรรณาการมากมายเข้าไปหาพระราชาถึงที่บรรทมในยามเที่ยงคืน แล้วได้ถวายเครื่องบรรณาการต่างๆ เหล่านั้น ตั้งแต่นั้นมา พระราชากับพญานาคราชก็ได้พบปะกันบ่อย มิตรภาพก็แน่นแฟ้นมากขึ้นตามลำดับ

กระทั่งวันหนึ่ง พญานาคราชได้กล่าวกับพระราชาว่า “มหาบพิตร ข้าพเจ้าจะตั้งนางนาคมาณวิกานางหนึ่งไว้เพื่อดูแลรักษาพระนคร เมื่อพระองค์มองไม่เห็นนาง ก็ให้ร้ายมนต์บถนี้” ต่อมา พระราชาเสด็จพระราชอุทยาน ทรงเล่นน้ำอยู่ที่สระโบกขรณีกับนางนาคมาณวิกา นางนาคมาณวิกานั้นมีอุปนิสัยมักมากในกามคุณ ได้เลื้อยไปเห็นงูน้ำตัวหนึ่ง จึงแปลงกายเป็นงูแล้วไปเสพอสัถธรรมกับงูน้ำตัวนั้น พระราชาไม่เห็นนาง ก็สงสัยว่า นางนาคไปไหน จึงร้ายมนต์ค้นหา ก็ได้เห็นนางกำลังทำอาจารย์อย่างนั้น จึงเอาชีกไม้ไผ่ตีที่หลังนาง นางนาคมาณวิกาโกรธมาก จึงออกจากอุทยานกลับไปยังนาศพิภพ และไปทูลพญานาคราชว่า ได้ถูกพระสหายของพระองค์ตีที่หลัง จนหลังเป็นรอยหมดแล้ว

พญานาคราชได้ฟังดังนั้น ทั้งที่ยังไม่รู้ความจริง ก็โกรธขึ้นมาทันที รับสั่งให้เรียกนาคมาณพมาสีตัว แล้วบัญชาว่า

พิษแห่งกาม

๑๗๓

“เจ้าทั้งหลาย จงเดินทางไปที่เมืองพาราณสีโดยเร็ว พวกกันเข้าไปยังที่บรรทมของพระราชาล้างจัดการทำลายพระที่นั่งให้เป็นจุดด้วยลมจุมูกของพวกเจ้าเถิด”

นาคมาณพทั้งสองรับบัญชาแล้ว พวกกันเดินทางไปยังเมืองของเสนกราชาทันที ขณะไปถึงเมืองและได้แอบอยู่ในห้องบรรทม เป็นเวลาเดียวกับที่พระราชাত্রัสเล่าถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในวันนั้นให้พระมเหสีฟังว่า “วันนี้นางนาคมาณวิกาได้แปลงร่างเป็นงู แล้วไปเสพอลัทธิธรรมกับงูน้ำ เราจึงเขียนนางที่หลังป่านี้คงกลับไปทูลพญานาคราชสหายเราแล้ว เพื่อทำลายมิตรภาพระหว่างเราเป็นแน่ และคงจะมีเรื่องไม่ดีขึ้นตามมาในเวลาอันใกล้นี้” นาคมาณพได้ยืนยันดังนั้น รีบกลับไปรายงานเรื่องราวทั้งหมดให้พญานาคราชทันที

พญานาคราชาเกิดความสังเวชใจ ได้เข้าไปหาพระราชาลงถึงที่บรรทม เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ฟัง พร้อมกับประทานมนต์บทหนึ่งที่สามารถรู้เสียงของสัตว์ได้ทุกชนิด เพื่อเป็นการขอโทษพลางกำชับว่า “เราให้มนต์บทนี้แก่พระองค์ แต่มีข้อแม้ว่าพระองค์อย่าให้ใครเป็นอันขาด ถ้าให้พระองค์เองจะต้องกระโดดเข้ากองไฟตายทันที”

ตั้งแต่นั้นมา พระราชาทรงเข้าใจคำพูดของสัตว์ทุกชนิด

พิษแห่งกาม

๑๗๘

วันหนึ่ง ขณะที่พระองค์ประทับนั่งอยู่ที่ท้องพระโรงกำลังเสวย
ขนมจิ้มกับน้ำผึ่งอยู่ น้ำผึ่งกับขนมชิ้นเล็กๆ ชิ้นหนึ่งตกลงบนพื้น
มดตัวหนึ่งเที่ยวร้องบอกเพื่อนๆ ว่า “ถาดน้ำผึ่ง และขนมที่ท้อง
พระโรงแตกแล้ว พวกเราจะมาช่วยกันกินให้อิ่มหน้าสำราญเถิด”
พระราชารู้สึสดับดังนั้นก็ทรงพระสรวล พระเทวีได้แต่เก็บ
ความสงสัยไว้ในใจ เมื่อพระราชาทรงสรวลบ่อยเข้า จึงทูลถาม
ด้วยความอยากรู้ว่า “เสด็จพี่เพคะ พระองค์ทรงสรวลเรื่องอะไร”

โดยปกติพระราชามีผู้มีจิตที่อ่อนไหว ตกอยู่ได้อานาจ
แห่งความรัก เมื่อถูกพระเทวีรบเร้าบ่อยๆ พระองค์ก็เล่า
เรื่องราวทั้งหมดให้ฟัง พระเทวีได้ฟังดังนั้นก็อยากจะได้มนต์ จึง
รบเร้าทูลขอ ถึงแม้พระราชาก็จะตรัสบอกว่า “หากเราให้เจ้าไป
เราต้องตายแน่นอน” พระนางก็ยังรบเร้าว่า “แม้พระองค์ต้อง
ตายก็ต้องให้กับหม่อมฉัน” พระราชาได้ฟังดังนั้นก็ทนที่จะ
ฉุกฉิกกลับถูกพิษแห่งกามบดบัง จึงตอบตกลงที่จะให้ โดยยอม
ตายทีเดียว

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ภพของท้าวลัทธิกะหวั่นไหว ท้าวลัทธิ
ปรารถนาจะให้ข้อคิดกับพระราชาก็แปลงกายเป็นแพะทำทีว่า
กำลังจะเสพกามต่อหน้าม้าเทียมรถ ม้าเห็นเช่นนั้นจึงกล่าว
ติเตียนว่า “เจ้าเป็นแพะที่ไร้ยางอายมาก ไม่รู้ว่าสิ่งไหนควรทำ
ในที่ลับและที่แจ้ง” แพะพระอินทร์ฟังดังนั้นก็ถือโอกาส

พิษแห่งกาม

๑๗๕

ตกเตือนพระราชาก็ได้คิดทันทิวว่า “สหายเอ๋ย แก่นั่นแหละที่โง่
ปล่อยให้เขาสนตะพายเทียมที่ลากนั้น มีเชือกมัดปาก เวลาที่
เขาปลดแอกก็ไม่หนีไป ส่วนพระราชาก็กำลังประทับนั่งบน
ราชรถที่แกลก โง่กว่าแกอีก ได้มนต์ชั้นยอดแล้วยังจะให้
ภรรยาโดยยอมตาย ได้ถูกพิษแห่งกามปิดบังดวงปัญญาแล้ว
ยอมโง่กว่าแกอีก”

พระราชาก็ฟังดังนั้นจึงได้คิด แพะได้กล่าวให้โอวาท
พระราชาวา “พระองค์ไม่ควรตกอยู่ใต้อำนาจแห่งกามจนลืมรัก
ตนเอง ควรบำเพ็ญประโยชน์ของตนให้มากๆ เพื่อประโยชน์จะ
ได้เกิดขึ้นแก่พสกนิกรทั้งหลาย”

เมื่อพระศาสดาตรัสจบแล้วภิกษุนั้นก็บรรลุโสดาปัตติผล
พระองค์ตรัสสรุปว่า “พระอินทร์ที่แปลงเป็นแพะนั้นก็คือ พระองค์
เอง ม้าตัวนั้น คือพระสารีบุตร” จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า
หากปล่อยจิตใจให้ตกอยู่ใต้อำนาจกิเลสกาม ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือ
ชาย ความมึนบอดยอมมบดบังดวงปัญญา ทำให้สูญเสียสิ่งที่มีค่า
หรือแม้กระทั่งชีวิตได้ เราควรมีสติ และรักตัวเองให้มากๆ การ
ที่จะรักตนเองได้อย่างแท้จริงนั้น ต้องหมั่นปฏิบัติธรรมให้เข้าถึง
ตัวตนที่แท้จริงคือพระธรรมกายให้ได้ เพื่อจะได้ห่างไกลจาก
มลทินทั้งหลายกันทุกๆ คน